

บทที่ ๕

ระบอบโตงาวาลัม ค.ศ. ๑๘๖๐-๑๘๖๘

ความสัมพันธ์ภายนอก—กรณีพิพาทกับอังกฤษ—การฟื้นฟูกลุ่มอิโตซุบาชิ—สัตสุมาและโซซุ—การฟื้นฟูในรัชสมัยจักรพรรดิเมอิจิ

การลอบสังหารชีวิตของอิอิ นาโอซุเก ได้ทำให้รัฐบาลกลางขาดผู้นำที่เข้มแข็งในระหว่างที่กำลังเผชิญปัญหาต่าง ๆ ที่ทวีความตึงเครียดอย่างรวดเร็ว ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๖๐ แล้วที่ปรากฏชัดว่าไม่ว่าจะเป็นการเจรจาทำสนธิสัญญาแห่งปี ๑๘๕๘ หรือจะเป็นการที่ราชสำนักยอมรับสนธิสัญญาอย่างไม่เต็มใจ ล้วนแต่ไม่สามารถยุติปัญหาอันเกิดจากการที่นักการทูตและพ่อค้าต่างชาติเข้าประเทศ ในไม่ช้านัก ชาวต่างชาติเองก็พบว่าภริษทธ์ล้วนไร้ประโยชน์ ถ้าไม่มีผลใช้บังคับ รัฐบาลกลางได้พยายามหลบหลีกไม่ยอมให้มีการบังคับใช้ภริษทธ์ การที่ชาวต่างชาติปรากฏทั่วไปตามเมืองท่าเปิดก็ก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อชาวต่างชาติอย่างรุนแรงขึ้นทุกที จนผู้นำที่เอโดพยายามจะลองเผชิญการคุกคามโดยการล่อให้ชาวต่างชาติเผชิญศัตรูภายใน ซึ่งนโยบายเช่นนี้ ทำยสุดได้นำความพินาศมาสู่ผู้นำเองมาก

ในขั้นแรก ได้มีการอำนวยความสะดวกแก่การค้าที่โยโกฮามา (Yokohama) ซึ่งเป็นหมู่บ้านชาวประมง แทนที่จะเป็นคานางาวา (Kanagawa) ซึ่งอยู่ใกล้เคียงตามที่ระบุไว้ในสัญญาหมู่บ้านโยโกฮามาที่จะกีดกันชุมชนต่างชาติให้อยู่โดดเดี่ยวจากถนนสายหลักระหว่างเอโดกับโอซากา และทำให้ทางญี่ปุ่นสามารถควบคุมการใช้ถนนสายนี้ได้ด้วย นักการทูตตะวันตกยอมรับการเปลี่ยนแปลงก็โดยมีการประท้วงบ้าง แต่ภายในหนึ่งปีนั้นเอง เมืองใหม่ที่สร้างขึ้นได้ดำเนินธุรกิจการค้าต่างประเทศเป็นหลักของทั้งประเทศ และเป็นเป้าใหญ่ของการต่างประเทศกับต่างชาติ เมื่อเทียบกันแล้ว ธุรกิจแห่งอื่นได้ถูกละเลยไป แม่นางาซากาก็จะมีปีที่ดีบางปีบ้างก็ตาม เพราะสัตสุมา โตซา อิเซน และฟูคูอิ ล้วนทำการค้าที่เมืองนั้น ส่วนสินค้าหลักที่ส่งออกคือไหม การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมีบทบาทสำคัญชั่วคราว เพราะไร่ม่อนในฝรั่งเศสและอิตาลีมีเชื้อโรคลง ตลาดการค้าที่สำคัญคืออเมริกา ในขณะที่ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๖๒-๕ การค้าฝ้ายรุ่งโรจน์

มากเพราะทั่วโลกขาดฝ้ายอันเนื่องจากอเมริกา ซึ่งเป็นแหล่งส่งฝ้ายออก เกิดทำสงครามกลางเมืองกันเอง สินค้าเข้าญี่ปุ่นส่วนใหญ่เป็นสินค้าหัตถกรรม ญี่ปุ่นต้องการสิ่งทอมากและเริ่มเน้นการซื้อเรือ อาวุธ และเครื่องจักรกล จนใน ค.ศ.๑๘๖๗ ญี่ปุ่นเริ่มขาดดุลการค้า เพราะส่งสินค้าเข้ามากกว่าส่งสินค้าออกไปขายดังอดีต

เดิมที เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีทรรศนะต่อการค้าดังเห็นได้จากการกำหนดระเบียบข้อบังคับและควบคุม เงินตราญี่ปุ่นมีค่าที่ไม่แท้จริงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์เม็กซิโก ซึ่งใช้กันทั่วไปตามชายฝั่งจีน เงินตราญี่ปุ่นมีจำนวนจำกัดไม่พอใช้สำหรับชาวต่างชาติ รัฐบาลยังพยายามห้ามหรือจำกัดการส่งออกสินค้าบางประเภท จนชาวต่างประเทศต้องประท้วง จึงยอมย่อหย่อนการควบคุมลงใน ค.ศ.๑๘๕๕ หนทางหลักของรัฐบาลคือ การผูกขาด ใน ค.ศ. ๑๘๖๐ ได้มีกฎหมายให้สิทธิผูกขาดแก่พ่อค้าเมืองเอโดะในการส่งออกสินค้าข้าว น้ำมันเรพซิด (rapeseed) ซีฟิ่ง สินค้าแห้ง และไหมดิบ การขนส่งสินค้าต้องผ่านเมืองโยโกฮาม่า ซึ่งเป็นเมืองท่าหลักในการค้าขาย และผู้ที่ได้รับสิทธิผูกขาดก็อยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของรัฐบาล ทำให้รัฐบาลสามารถส่งสินค้าออกทุกประเภท ยกเว้นชา แต่ในภาคปฏิบัติแล้ว กฎหมายนี้ไม่อาจบังคับใช้ได้ผลนัก จนบางครั้งก็กลายเป็นเศษกระดาษไร้ความหมายเพราะมีการหลบหลีกการผูกขาดกันอยู่ ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.๑๘๖๓ กฎหมายนี้ได้ถูกหยิบขึ้นมาใช้ใหม่เพื่อส่งเสริมรัฐบาลให้ปิดเมืองโยโกฮาม่า เมื่อต้องใช้กฎหมายนี้ต่อต้านการค้าใหม่ซึ่งรัฐบาลตัดการค้าตามส่วนมาหลายฤดูกาลแล้ว การห้ามนั้นยกเลิกได้เมื่อบรรดามหาอำนาจขู่คุกคาม ถ้าเอโดะไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายการค้า และในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๘๖๔ รัฐบาลยอมศิโรราบ ด้วยหลีกเลี่ยงมิได้ที่จะต้องยกเลิกการผูกขาดและยอมให้ดำเนินการค้าโดยเสรี

ตลอดระยะเวลาดังกล่าว มูลค่าการค้าขึ้นลงมากจนไม่อาจชี้ตัวเลขแน่นอนถูกต้องได้ แต่การส่งออกปรากฏว่ามีประมาณ ๑๐ ล้านดอลลาร์ ในปี ๑๘๖๔ เกือบเป็นสองเท่าของในอีก ๒๐ ปีต่อมา แล้วกลับลดลงมาเป็นประมาณ ๑๑ ล้าน ในขณะที่การนำเข้าสูงขึ้นเกือบ ๗ ล้านดอลลาร์ ใน ค.ศ.๑๘๖๔ และกว่า ๑๘ ล้าน ใน ค.ศ.๑๘๖๗^{๒๓} ตัวเลขมูลค่าการค้านี้ยังไม่มีส่วนต่อเศรษฐกิจญี่ปุ่นนัก แม้จะมีการมุ่งสินค้าขึ้นประเภทมากขึ้นก็ตาม ดังนั้น สินค้าไหมและชาที่ชาวต่างชาติต้องการมาก ก็ย่อมมีราคาสูงมากแม้จะผลิตเพิ่มขึ้น และมีการขาดแคลนเหรียญทองคำใน ค.ศ.๑๘๖๙ ซึ่งได้ให้กำเนิดการที่เกะเรียวมาก จากการที่เกิดจากความไม่ทัดเทียมกันในโลกทองคำ กล่าวคืออัตราส่วนทองคำ และอัตราส่วนแร่เงินของญี่ปุ่นก็เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเพื่อได้

แต่ผลอีกประการหนึ่งของการมีความสัมพันธ์กับตะวันตกคือผลร้ายแรงต่อเศรษฐกิจจริงอยู่ รัฐบาลกลางได้รับรายได้จากค่าธรรมเนียมภาษีอากรและผลกำไรจากการผูกขาดการค้า แต่ก็ได้มีการประเมินกันว่าในสิ้นปีระหว่าง ค.ศ.๑๘๕๕ ถึง ค.ศ.๑๘๖๘ รายได้เหล่านี้จะเป็นเพียงจำนวนน้อยกว่ากึ่งหนึ่งเมื่อเทียบกับรายจ่ายในเรื่องการต่างประเทศที่จะเพิ่มขึ้นเพราะเป็นรายจ่ายในด้านการบริหารราชการที่สูงขึ้น ในด้านการป้องกันประเทศ และจ่ายค่าเสียหายชดเชยแก่การที่ได้โจมตีเรือและผู้คนชาวตะวันตก ดังที่เราจะได้เห็นว่าคุณค่าเสียหายเฉพาะเรื่องซิโมนเชกกีเรื่องเดียว ก็เป็นเงิน ๓ ล้านดอลลาร์ เนื่องจากรัฐบาลกลางได้ดำเนินการยกย้ายถ่ายเทการคลังจนทำให้เงินตราอ่อนลง จึงไม่เป็นการประหลาดที่จะเกิดเงินเฟ้อตามมา ราคาข้าวมีอัตราขึ้นที่เชื่อถือได้ว่าได้ขึ้นสูงประมาณ ๕๐% ในสี่ปีหลังจากการเปิดเมืองท่า ใน ค.ศ. ๑๘๖๕ และหลังจากนั้นรวมทั้งผลของสงครามกลางเมือง ราคาข้าวพุ่งสูงขึ้นถึง ๓-๔ เท่าของราคาเดิมดังกล่าว บางครั้งก็สูงมากกว่านั้น

ผู้ที่ได้รับผลทุกข์ยากมากที่สุดคือ ชามูไร โดยเฉพาะชามูไรที่มีรายได้เงินปี ชามูไรจึงเพิ่มเรื่องความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจเข้าไปด้วยร่วมกับเรื่องการถกเถียงต่อต้านการทำสนธิสัญญาซึ่งเกิดจากการพิจารณาโดยรอบ หรือเกิดจากความเกลียดกลัวต่างชาติ โดยถือว่าการเข้ามาของชาวตะวันตกมีผลต่อเศรษฐกิจ เป็นการเติมเชื้อเพลิงให้ไฟไหม้ลุกลามยิ่งขึ้น ผู้ที่ยากแค้นมากได้พยายามจะล้างแค้นชาวต่างชาติที่ได้พบหรือเห็นตามเมืองท่า พวกผู้ตั้งอังกฤษได้เรียกคนชนนี้ว่า “เมาเหล้าบ่อยครั้งและจองหองอวดดีเสมอ.....เป็นความเหี้ยมโหดของประชากรผู้ที่มีดีติดอาวุธ”^{๒๔} ในโยโกฮามา ชาวรัสเซียสองคนถูกฆ่าตายในเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๘๕๙ และพ่อค้ากัปตันชาวฮอลันดาถูกฆ่าตายในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๘๖๐ รวมทั้งการโจมตีชาวจีนและชาวญี่ปุ่นที่ทำงานการต่างประเทศ บรรดาทูตชาวตะวันตกเริ่มหวาดกลัวการกระทำเช่นนี้ในเอโดะที่มักจะโดนคนต่ออย่างสาหัสเสียทีเสียหรือโดนข้างป่าด้วยก้อนหิน และในเดือนมกราคม ค.ศ.๑๘๖๑ ความกลัวเช่นนี้ก็เด่นชัดเป็นจริงขึ้นเมื่อเลขานุการของเฮร์ริสถูกฆ่าตาย ในขณะที่ในเดือนกรกฎาคม มีการลอบโจมตีสถานทูตชั้นสองของอังกฤษในยามวิกาล เจ้าหน้าที่สองคนได้รับบาดเจ็บและชามูไรหิวโหยหลายคนถูกฆ่าตาย เป็นเหตุให้อังกฤษส่งเรือรบส่วนหนึ่งจากกองเรือประจำจีนมาสู่น่านน้ำญี่ปุ่น นับจากนั้นมา อังกฤษผู้ถือตนเป็นผู้นำในการทำสนธิสัญญาและมีส่วนในการค้ากับญี่ปุ่นมากที่สุดก็ได้เริ่มใช้ความกดดันบีบบังคับรัฐบาลกลางให้ดำเนินการบังคับใช้ข้อผูกมัดต่าง ๆ ตามสนธิสัญญา

อย่างไรก็ตาม ในเวลาเดียวกันนั้น เอโดก็ได้รับความกดดันอีกส่วนหนึ่งจากราชสำนักในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๘๖๐ บรรดาผู้สืบต่ออำนาจทายาทของนาโอะซุเก ได้พยายามเสริมพลังฐานะด้วยการเสนอให้มีการอภิเษกสมรสระหว่างโชกุนกับพระชนิษฐภคินีในจักรพรรดิคือเจ้าหญิงคาซุโนมียา (Kazunomiya) ข้อเสนอเป็นที่ตกลงกันได้ แต่พวกขุนนางที่ต่อต้านตะวันตก และบรรดาซามูไรบริวารได้พยายามตั้งเงื่อนไขต่อรองว่า ภายในสิ้นปี โชกุนต้องให้คำมั่น “ที่จะปฏิบัติการอันแน่นอนในการที่จะแจกจ่ายกเลิกสนธิสัญญาหรือใช้กำลังขับไล่ชาวต่างชาติออกไป”^{๒๕} นี่เป็นคำมั่นอันเลื่อนลงที่มานาเบได้เสนอไว้ ซึ่งขัดแย้งมากกับข้อเรียกร้องของ เซอร์ รุทเธอร์ฟอร์ด อัลคอร์ด (Sir Rutherford Alcock) ที่ต้องการให้รัฐบาลของโชกุนเห็นความจำเป็นของการแสดงที่ทำจริงจึ่งต่อราชสำนักและบรรเทาความยุ่งยากลำบากต่าง ๆ ที่มีกับอังกฤษ

แฮร์ริสได้เสนอวิธีการขึ้นในเดือนมกราคม ค.ศ.๑๘๖๑ ภายหลังจากที่เลขานุการของเขาถูกสังหาร ๑ สัปดาห์ เขาได้แสดงความเต็มใจที่จะช่วยรัฐบาลกลางปราบศัตรูภายในโดยตกลงที่จะเลื่อนกำหนดการเปิดเมืองท่าเอโด โอซากา เฮียวโต นิอิกาทา ซึ่งตามกำหนดต้องเปิด ในต้นปี ๑๘๖๓ ความคิดนี้ได้เป็นที่ยอมรับและประกาศเป็นทางการในเดือนมีนาคมว่าจะมีการส่งคณะผู้แทนไปยุโรปเพื่อขอความเห็นชอบจากบรรดาประเทศคู่สัญญา จุดประสงค์ของรัฐบาลอย่างเป็นทางการก็คือ การหาโอกาสเวลาที่เอาชนะความไม่สงบซึ่งเกิดจากการที่ชาวตะวันตกเข้ามาค้าขายและอยู่อาศัยและเพื่อจะป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นอีกเมื่อจะมีการเปิดเมืองท่าเพิ่มในภายหลัง ในขั้นแรก อัครราชทูตอังกฤษ เซอร์อัลคอร์ด มาจากรัฐบาลที่คุมกุญแจสำคัญที่จะทำให้การเจรจาได้สำเร็จผล เขาได้พบว่าการโต้แย้งใด ๆ ไม่เป็นที่เชื่อถือยอมรับเขาเองก็ไม่ได้ได้รับความร่วมมือเมื่อสถานทูตชั้นสองถูกโจมตีในเดือนกรกฎาคม อย่างไรก็ตาม ฝ่ายปฏิปักษ์ ก็ค่อย ๆ อ่อนลง และในไม่ช้าตัวเขาเองก็ถึงขนาดมีเรือประจำตำแหน่งทูตไว้ด้วย เมื่อเรือจากไปในเดือนมกราคม ค.ศ.๑๘๖๒ เป็นที่เด่นชัดมากในระบะนั้นว่า จะผ่อนปรนลงจะยังไม่ได้ ถ้าปราศจากการผ่อนปรนของฝ่ายญี่ปุ่น การพยายามฆาตกรรมนายอันโน โนบุนาซา (Anno Nobunasa) ได้ช่วยขจัดข้อปฏิเสธของเขาลงได้ ในเดือนต่อมา นายโนบุนาซาเป็นกรรมการชั้นผู้ใหญ่ในคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งรัฐ การพยายามฆาตกรรมนั้นทำให้อัลคอร์ดเชื่อแล้วว่า โดยความจริงแล้วรัฐบาลตกอยู่ในภาวะอันตราย และเชื่อแล้วว่ารัฐบาลมีความจริงใจที่จะพยายามให้ล่าช้า เขาจึงสนับสนุนข้อเสนอของรัฐบาล ต่อลอนดอนเมื่อเขาเดินทางกลับไปพักผ่อนในไม่ช้าต่อมา ความเห็นชอบของอัลคอร์ดก็ทำให้ลอร์ดรัสเซล (Lord Russell) พอใจมาก เขาเป็น

ผู้นุมัติให้มีการเจรจาได้ ผลจากการทำข้อตกลงในวันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ.๑๘๖๒ ก็คือการเลื่อน เปิดสองเมืองท่า และนครใหม่สองแห่ง จนกว่าจะถึงวันที่ ๑ เดือนมกราคม ค.ศ.๑๘๖๘ ญี่ปุ่นเพียงแต่ต้องให้คำมั่นสัญญาว่าจะบังคับใช้เต็มตามที่ตามเมืองท่าที่เปิดไปแล้ว จากตัวอย่างที่ อังกฤษให้ไว้ในครั้งนั้น รัสเซีย ฝรั่งเศส และฮอลแลนด์ ได้รับรุดดำเนินรอยตามอย่างรวดเร็ว โดยมีการผ่อนปรนเช่นเดียวกันในไม่ช้าในปีนั้น

รัสเซียและอัลคอร์คได้ดำเนินการไปโดยความเชื่อมั่นว่าเป็นคุณประโยชน์แก่อังกฤษ ที่จะต้องสนับสนุนรัฐบาลกลาง เขาได้ถกเถียงให้เหตุผลว่า ประการแรกรัฐบาลกลางเป็นรัฐบาล ที่ก่อปรี่ขึ้นมาอย่างประจวบเหมาะพอดีที่จะรับผิดชอบในการใช้กฎหมายเพื่อให้เกิดระเบียบแบบ แผน ซึ่งเป็นความจำเป็นสำหรับการค้ามาก ประการที่สอง รัฐบาลกลางมีอำนาจเต็มที่ จะ มีความผูกมัดมั่นคงมากต่อความสัมพันธ์ฉันมิตรกับต่างชาติ ข้อเหตุผลดังกล่าวมีเหตุผลตามความ ที่พวกเขาได้รับทราบในระยะนั้น แต่เหตุผลสองประการนั้นก็เริ่มกลายเป็นปัญหาในไม่ช้า ปลายเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๘๖๒ ได้มีการโจมตีสถานทูตชั้นสองในเอโดะอีก มีคนตาย ๒ คน เป็นคนของฝ่ายรักษาความปลอดภัยของอังกฤษ ในเดือนกันยายน ได้เกิดฆาตกรรมขึ้นใน เมืองโยโกฮามา ที่หมู่บ้านนามามูกิ (Namamugi) เมื่อชาร์ลส์ (Charles Richardson) ซึ่งเป็นชาว อังกฤษจากเซี่ยงไฮ้มาเยือนแล้วถูกฆ่าตายโดยสมาชิกของกองกำลังสัตสุม่า เหตุเพราะเขา ไม่ยอมหลีกเลี่ยงให้แก่กระบวนแห่ที่มีกองรักษาความปลอดภัย ฆาตกรรมนี้ทำให้ชุมชนต่างชาติที่ โยโกโฮมาโกรธแค้นมาก แต่ข้อเรียกร้องที่จะให้กองกำลังลงจากเรือรบขึ้นบกที่ทำเรือเพื่อโจมตี กองทหารของสัตสุม่านั้นไม่เป็นที่ยอมรับและนายพันโทเนล (Lt Col.Neate) ซึ่งเป็นอุปทูต ในระยะที่อัลคอร์คไม่อยู่ที่ได้ปฏิเสธข้อเรียกร้องนั้น และไม่ยอมดำเนินการใด ๆ ที่อาจจะนำ ไปสู่สงคราม แต่ก็เช่นเดียวกันอีกที่เขาได้ประท้วงอย่างแข็งกร้าวต่อเอโดะ และรีบติดต่อลอนดอน เพื่อขอคำแนะนำ ข้าราชการรัฐบาลญี่ปุ่นยอมรับว่าเรื่องนี้อันตรายและได้พยายามที่จะให้ผู้บังคับ บัญชาของสัตสุม่าเองจับกุมพวกฆาตกร แต่ก็ไร้ผล ในเดือนตุลาคม เมื่อสัตสุม่าให้คำตอบมา ว่า ฆาตกรนั้นได้ปฏิบัติตนถูกต้องตามประเพณีศักดิ์นาช และดังนั้นจะไม่ส่งมอบตัวฆาตกร เพื่อให้ส่งโทษ คำตอบนี้ทำให้รัฐบาลกลางไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกจากจะอธิบายให้อังกฤษเข้าใจ ว่า ตนไม่มีอำนาจสิทธิ์ขาดที่จะเข้าแทรกแซงทางทหารโดยตรงในพื้นที่ปกครองของเจ้าขุนนาง ศักดินาช และไม่สามารถจะทำอะไรต่อไปให้อีก

เหตุการณ์เหล่านั้น โดยเฉพาะกรณีนามามูกิทำให้อังกฤษมีทรรศนะแข็งขึ้น ในเดือนธันวาคม รัสเซียได้ทำแผนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการเรียกค่าปฏิกรรมสงคราม

(reparation) จากรัฐบาลญี่ปุ่น และต้องการให้ขอโทษอย่างเป็นทางการพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหาย ๑ แสนปอนด์ ตลอดจนเรียกร้องสัตสุมาให้ประหารชีวิตเหล่าฆาตกรและชดใช้ค่าเสียหาย ๒๕,๐๐๐ ปอนด์ รัสเซลได้กล่าวว่า ในกรณีที่มีญี่ปุ่นปฏิเสธ ก็ให้กองเรือรบดักเนินการ อาทิ “การทดแทน หรือปิดล้อมหรือทั้งสองวิธี”^{๒๖} (“of reprisal or blockade or both”) ตามที่เห็นควร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ลอนดอนได้อนุมัติให้ใช้กำลังได้ในขอบเขตพอควร และปลายเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๖๓ เมื่อนीलได้รับคำสั่งดังกล่าวก็มีกำลังพร้อมแล้วที่จะปฏิบัติการ เรือรบ ๑๒ ลำ ชุมนุมกันที่โยโกโฮมา เมื่อนीलยื่นคำขาดแก่รัฐบาลกลาง

ดังนั้น ช่วงระยะเวลาเพียงสองเดือนที่คณะผู้แทนไปยุโรปกลับประเทศโดยได้ตกลงกับลอนดอนแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็กลับอยู่ในภาวะวิกฤติอีก และยิ่งรุนแรงมากขึ้น ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่ารัฐบาลกลางในขณะเดียวกันนั้นกำลังเผชิญข้อเรียกร้องภายในประเทศให้ขับไล่ชาวต่างชาติออกไปให้หมดด้วย

อสังกกรรมของนาโอซูกะ และผู้ที่สืบต่อจากเขาที่ลังเลใจในการดำเนินการได้ทำให้กลุ่มฮิโตซุบาชิหวนฟื้นคืนชีพอีกใน ค.ศ.๑๘๖๑ และ ค.ศ.๑๘๖๒ ในฤดูร้อนปี ๑๘๖๒ ผู้นำกลุ่มคือชิมามู (Shimazu Hisamitsu) แห่งสัตสุมา ก็พร้อมที่จะคืนสู่อำนาจ กลุ่มนี้ก็เช่นเดียวกับในปี ๑๘๕๘ ประกอบด้วยกลุ่มเจ้าขุนนางศักดินาที่หมายมั่นความสนับสนุนจากราชสำนัก อย่างไรก็ตาม ในครั้งนั้นกลุ่มนี้ได้เตรียมพร้อมที่จะทุ่มตัวเพื่อคืนสู่อำนาจตั้ง - แต่ ค.ศ.๑๘๕๘ ซามูไรหัวรุนแรงหลังไหลเข้าเมืองเกียวโตและมีการติดต่อกับขุนนางระดับต่ำของราชสำนัก ทำให้ขุนนางพวกนี้มีความรู้สึกว่าตนมีอำนาจยิ่งใหญ่กว่าในอดีต การปฏิบัติการปรากฏในด้านต่างประเทศซึ่งเกียวโตพร้อมที่จะเป็นฝ่ายริเริ่มในกรณีรัดกระดุนนโยบายดังกล่าวกับเอโด ความสลับซับซ้อนปรากฏมากขึ้นเมื่อโชชู คู่แข่งสัตสุมามาช้านานก็ได้มีบทบาทขึ้นมาทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครมีบทบาทระดับชาติมาก่อน โชชูดำเนินการตรงข้ามกับกลุ่มฮิโตซุบาชิ โดยมุ่งหาประโยชน์จากการที่รัฐบาลกลางมีข้อพิพาทกับราชสำนัก ในกระบวนการ---ส่วนหนึ่ง เพราะมีพวกหัวรุนแรงต่อต้านต่างชาติมากมายในแคว้นซามูไรของตน จึงปรากฏว่าด้วยความรักชาติยิ่งนักก็เลยมีความเต็มอกเต็มใจที่จะสนับสนุนราชสำนักอยู่หลายเดือนอย่างน้อย สัตสุมาและโชชู คู่มือที่ทำแข่งกันหาเสียงในราชสำนักด้วยการพยายามแสดงความกระตือรือร้นที่จะขับไล่ชนต่างชาติ

ในเดือนเดือนสิงหาคม จุดมุ่งหมายแรกประสบผล แม้จะเป็นเพราะคนของสัตสุมา

ในกองกำลังรักษาความปลอดภัยได้ถูกคุกคามชีวิตของคณะกรรมการที่ปรึกษาอย่างเปิดเผย เคอิกิกกลายเป็นผู้คุ้มครองโชกุนและมีอำนาจแม้จะมีได้เป็นผู้สำเร็จราชการ ในขณะที่มัตสึดสึคาอิรา (Matsudaira Katamori) แห่งไอซุ (Aizu) ซึ่งเป็นเชื้อสายของตระกูลโทงุซาวากิเข้าควบคุมเกียวโต ทั้งสามคนร่วมกันเสนอการปฏิรูปทางการเมือง จุดมุ่งหมายหนึ่งที่สอดคล้องกับความปรารถนาของเหล่าเจ้าขุนนางศักดินาคือการลดภาระการเงินจากแว่นแคว้นต่าง ๆ และตั้งขุนนางระดับสูงเข้าไปในคณะกรรมการที่ปรึกษา จุดมุ่งหมายนี้บรรลุผลในเดือนตุลาคม เมื่อระบบเข้าเวรได้ถูกลดกำหนดเวลาลงในการที่จะต้องอยู่ประจำเอโดะ และได้ใช้ระบบตัวประกันซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบเข้าเวร สำนักของเจ้าขุนนางในเอโดะก็ลดขนาดลง และเจ้าขุนนางศักดินาต้องมีสิทธิ์ให้คำแนะนำเมื่อได้มาเยือนปราสาทเอโดะ

ความสำเร็จนี้เป็นผลงานของชิมามูอย่างมีต้องสงสัยเลยไม่ว่าจะได้จัดให้มีคนติดตามทูต แต่โชกุนและชามูไรที่เกี่ยวข้องมิใคร่พอใจนักกับผลเช่นนี้ ยิ่งกว่านั้น เมื่อกำลังของสัทสึมามิได้มีปรากฏ พวกหัวรุนแรงก็เข้าครอบงำราชสำนัก โดยไม่มีผู้ใดกล้าท้าทายลงเชิง ท่ามกลางสภาพนั้นชิมามูได้เดินทางกลับเกียวโตในปลายกันยายนและพบว่าสถานการณ์นั้นอยู่เหนือการควบคุมแล้วโดยสิ้นเชิง ข้าราชการระดับสูงในราชสำนักพากันทอดอาลัยเมื่อเผชิญกับการคุกคามที่จะลอบสังหารและก่อการจลาจลเป็นความไม่สงบทั่วไป ทุกหนแห่งมีการไปรยบปลิวยุ่ง โดยรัฐบาลกลางกับชามูไรมีข้อวิวาทกันเกิดขึ้นเป็นปกติวิสัย ถนนหนทางในเกียวโตไม่มีทางที่จะมีสถานการณ์พื้นตัวได้ถ้าไม่ใช่กำลัง และชิมามูเองก็ไม่เต็มใจที่จะทำ เขาเคลงใจในความจงรักภักดีของบิรวารของเขาและไต่ร่ตรงที่จะชิงปะทะกับอังกฤษก่อน ระหว่างทางที่เขากลับจากเอโดะก็ได้ทราบว่าคุณของเขาได้ลอบสังหารนายริชาร์ดสันแล้วที่ นามามูก็แทนที่จะทำอะไรให้ดีขึ้น เขากลับถอนตัวไปคาโกชิม่า (Kagoshima) โดยละทิ้งเมืองหลวงไว้ตามลำพัง ทำให้เหล่าชามูไรกลุ่มหนึ่งที่มาจากโชชู สัทสึมา และโตซา ซึ่งคุ้นเคยรู้จักกันมานานแล้วในเมืองเอโดะ และมีพรรคสอดคล้องต่อกัน ซึ่งล้วนเป็นพรรคตะจากโยชิคา โซอิน และปัญญาชนมิโตสามารถควบคุมนโยบายในราชสำนักไว้ได้ชั่วระยะหนึ่ง ในเดือนพฤศจิกายนกลุ่มนี้ได้ยื่นกรณจนราชสำนักต้องแต่งตั้งข้าราชการสำนักชื่อซานโจ (Sanjo Sanetomi) พันธมิตรของกลุ่มนี้เป็นผู้แทนคนที่สองไปเอโดะ เพื่อขอให้ปฏิบัติกรรรับด่วนในการ “ขับอนารยชน” ออกไป

ข้อเรียกร้องให้ขับอนารยชนครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้เจ้าขุนนางศักดินามีความคิดเห็นไม่ลงรอยกันในการที่จะปฏิรูป ชิมามูไม่ต้องการประนีประนอม เขาเลือกที่จะแจ้งให้ราชสำนัก

ทราบว่ายโยบายของราชสำนักนั้นเป็นสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ มากกว่าจะใช้กำลังขจัดกลุ่มต่าง ๆ ที่มีนโยบายเช่นนั้น ในขณะที่เดียวกัน เขาก็ไม่อาจจะใส่ใจการเมืองได้มากนักเพราะมีปัญหาเรื่องนามมูกิ และเลือกที่จะอยู่ที่คาโกริมาไปก่อน ตรงข้ามกับมัตสึดายิรา เคอิอิ (Matsudaira Keiei) ซึ่งอยู่ใต้ อำนาจอิทธิพลของพวกหัวรุนแรงในแคว้นแคว้นของเขาเอง เขาได้โต้แย้งว่าควรจะยินยอมตาม พระบรมราชโองการและยกเลิกสนธิสัญญาเสียเพื่อเห็นแก่ความสามัคคีของประเทศชาติ เขาเองได้เสริมด้วยว่า ควรเปิดการเจรจาทางการทูตบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาคกัน แต่ชิโตะชุนาชิ เคอิอิ ไม่เห็นด้วย ดังเช่นข้าราชการอื่น ๆ ของรัฐบาลกลางเขายอมรับว่าจำเป็นที่จะต้อง เปิดเมืองท่า และควรกล่อมให้ราชสำนักเห็นดีเห็นงามด้วย แต่เขาก็ไม่เห็นด้วยกับการแนะนำให้ใช้ กำลังตั้งที่ชิมาซุได้เสนอไว้

ความเห็นต่างกันเช่นนั้นทำให้ชิโตะชุนาชิ และมัตสึดายิรา ซึ่งต่างก็เดินทางมาเกียวโต ต้นปี ๑๘๖๓ ตามคำเรียกร้องของราชสำนักเกิดความรู้สึกไม่ลงรอยกันโดยต่างไม่ได้รับความ หนุนหลังจากสัตสุม่า อย่างไรก็ตาม ครั้งหนึ่งทั้งคู่ถูกแรงกดดันจากขุนนางในราชสำนัก และชาวมูโรฝ่ายปฏิปักษ์ ผู้กระทำการในพระนามของพระเจ้าจักรพรรดิ จนโซชูได้ทุ่มต่อต้านทั้งคู่ ทั้งคู่ก็แทบจะยอมจำนนโดยแทบจะมิได้ต่อสู้เลย ทั้ง ๆ ที่สัตสุม่าและเอโดะประท้วง ทั้งคู่ก็ตกลงใจ ที่จะกำหนดวันที่ ๒๕ มิถุนายน เป็นวันเริ่มขับขานต่างชาติออกจากประเทศ ข้อความในเอกสาร ที่ลงนามนั้นมิได้ระบุชัดเจนว่าเป็นการขับไล่โดยใช้กำลังหรือโดยการจัดการตกลงให้ชาว ต่างชาติถอนตัวออกไป แต่ก็ได้แจ้งอย่างเป็นทางการให้บรรดาแคว้นแคว้นทราบ รวมทั้งเตือนให้ เตรียมป้องกันชายฝั่งในกรณีที่ชาวต่างชาติอาจโจมตี

อย่างไรก็ตาม ในไม่ช้าก็ปรากฏชัดแจ้งว่า ข้าราชการของโซกุนมิได้มีเจตนาที่จะช่วยุ ทำสงคราม ถ้าสามารถจะช่วยป้องกันสงครามมิให้เกิดขึ้นได้ ในต้นเดือนมิถุนายน ฝ่ายโซกุน ได้สัญญาที่จะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่อังกฤษในกรณีฆาตกรรมที่นามามูกิ ต่อมาในไม่ช้า เมื่อมีการมอบเงินงวดแรกแล้ว ก็ได้พยายามเปิดการเจรจาเพื่อจะปิดเมืองท่า ซึ่งดูเหมือนจะเป็น สิ่งที่ชิโตะชุนาชิ และรัฐบาลกลางหมายความว่าเห็นตามคำมั่นสัญญาในขั้นแรก ยิ่งกว่านั้น มันเป็นที่ผู้แทนต่างชาติยากที่จะยอมผ่อนปรนให้ มันเป็นที่โซชูและเกียวโตมิได้ต้องการเลย เป็นความต้องการน้อยกว่าที่เขาหมายความว่า ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๖๓ ซึ่งเป็นวันกำหนดปฏิบัติการ เรือกลไฟโซชูโจมตีเรืออเมริกันในช่องแคบชิโมโนะซุกิ ต้นเดือนกรกฎาคม เรือและกองร้อยปืนใหญ่ตามชายฝั่งได้ยิงกราดเรือฝรั่งเศสและฮอลันดา ด้วยในบริเวณเดียวกัน ทำให้เกิดความเสียหายมาก เมื่อสิ้นเดือนนั้นก็เป็นที่ยอมรับแล้วว่าช่อง

แคบซิโมเซกิได้ปิดแล้วที่จะค้ากับต่างชาติ แม้ว่าผู้บัญชาการเรือฝรั่งเศสและอเมริกันจะลงโทษ โดยการจู่โจมตีหลายครั้ง

ไม่ช้านักก่อนการต่อสู้จะลุกลามไปถึงสัตตสุมาด้วยเหตุผลอื่นที่ต่างออกไป ในเดือนสิงหาคม กองเรือรบอังกฤษเข้าสู่อ่าวคาโกชิม่า เพื่อดำเนินการตามคำสั่งครั้งหลังของนายริสเชล เกี่ยวกับกรณีเหตุการณ์ที่นามามูกิ กล่าวคือเรียกร้องขอความยุติธรรม และคำชดใช้ค่าเสียหาย จากแวนแคว้นที่ต้องรับผิดชอบ เมื่อไม่พอใจกับคำตอบที่ได้รับจากเจ้าพนักงาน นีล (Neale) ก็สั่งยึดเรือกลไฟสามลำของสัตตสุมา เพื่อบังคับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไข แต่กลับเกิดยิงสู้กันกับกองเรือปืนใหญ่ที่ชายฝั่ง ไม่กี่ชั่วโมงต่อมาคาโกชิม่าถูกทำลายเป็นส่วนใหญ่ และเรือกลไฟหลายลำจม กองเรือรบอังกฤษเองก็ได้รับความเสียหายอย่างหนักและต้องถอนตัวออกไป และแล้วก็มี การเจรจาใหม่ที่โยโกฮาม่า ผู้แทนสัตตสุมาท้ายสุดยอมสัญญาว่าจะลงโทษฆาตกรผู้ฆาริซาร์ดสัน ถ้าจับตัวได้ และจะจ่ายค่าเสียหาย (ซึ่งสัตตสุมาได้เกลี้ยกล่อมให้รัฐบาลกลางจัดการแทน)

ปฏิบัติการที่คาโกชิม่าและช่องแคบซิโมโนเซกิได้รับการแซ่ซร้องสรรเสริญจาก ผู้รักชาติว่าเป็นชัยชนะเหนือชาวต่างชาติและรัฐบาลเอโดะ พวกนี้ยังได้สร้างความเข้มข้นให้แก่การ เป็นคู่แข่งระหว่างสัตตสุมากับโชชู โชชูดำเนินการต่อไปโดยผ่านเกียวโต ซึ่งได้มีการประกาศ แผนจัดตั้งกองทัพจักรพรรดิโดยจะจัดเก็บภาษีจากเจ้าขุนนางศักดินาผู้สตัยชื่อ ในระหว่างฤดู ร้อน ด้วยความฮึกเหิมในชัยชนะ เหล่าซามูไรหัวรุนแรงได้เริ่มเตรียมจัดการให้พระจักรพรรดิ บัญชาการด้วยพระองค์เองในการรณรงค์เพื่อขับไล่ชาวต่างชาติ เป็นการท้าทายหน้าที่ฝ่ายทหาร ของโชกุนมาก ความรุนแรงและความนิยมความเหี้ยมโหดได้พุ่งขึ้นขีดสูงสุดในขณะที่การ รัฐประหารกำลังใกล้เข้าไปทุกที

แต่แล้วสัตตสุมาและไอชูได้เข้าขัดขวาง สัตตสุมาเป็นไทจจากเรื่องเรือปืนอังกฤษ ไอชูขึ้นตระหนกกับการคุกคามอำนาจจากฝ่ายรัฐบาลกลาง ทั้งสองแคว้นจึงตั้งใจที่จะปฏิบัติการ ในขณะที่เอโดะเพียงแต่ได้ตำรม วันที่ ๓๐ กันยายน ค.ศ.๑๘๖๓ กองทัพของสองแคว้นได้เข้ายึด ทุกประตูทางเข้าพระราชวังหลวง ในไม่กี่วัน สถานการณ์ในเมืองหลวงก็ได้เปลี่ยนแปลงไป ชันโจ (Sanjo Sanetomi) และขุนนางที่ต่อต้านรัฐบาลได้หนีไปลี้ภัยในโชชู รวมทั้งเหล่าซามูไร ที่มีส่วนกำหนดนโยบาย คนอื่น ๆ หนีไปสู่ชนบทใกล้เคียง และก่อการกบฏซึ่งก็ถูกปราบ อยางรวดเร็ว หลายคนถูกฆ่าหรือต้องกระจัดกระจายหนีหายไป ณ ราชสำนัก การกำหนด ให้พระจักรพรรดิทรงบัญชาการทหารต้องเลื่อนออกไป และการจัดตั้งกองทัพจักรพรรดิก็นิ่งงันไป

ท้ายสุด เพื่อเป็นการแสดงความใกล้ชิดของฝ่ายรัฐบาลกับราชสำนัก ได้มีการตกลงว่าโชกุนควรมาเยือนเกียวโตในฐานะที่มีใช้ว่ามายอมรับความพ่ายแพ้ของราชสำนัก แม้ว่าการเยือนจะเป็นสัญญาณแห่งชัยชนะก็ตาม

ความสำเร็จนี้เป็นผลงานของชิมามู และเขามีได้รั้งรอที่จะแสดงให้ประจักษ์ว่าเขาเองก็รู้ดีเรื่องนี้ ในเดือนพฤศจิกายน เขาได้นำกำลังพล ๑๕,๐๐๐ คนมาถึงเกียวโต ติดตามมาในภายหลังก็มีมัตสึดาอิรา (Matsudaira Keiei) และเคอิกิ (Hitotsubashi Keiki) ด้วยความเร่งเร้าจากสัทสุม่า ทั้งสามได้ร่วมมือกับมัตสึดาอิรา (Matsudaira) แห่งไอซุ ยามานูชิ (Yamanouchi) แห่งโตซา และดาเตะ (Date) แห่งอุวาจิม่า (Uwajima) ในการถกเถียงกันในพระราชวัง นี่คือนิสิตที่ไม่เคยมีมาก่อน และเมื่อโชกุน อิเอโมชิ (Iemochi) มาถึงในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๘๖๔ โดยมีพระราชหัตถเลขา พระจักรพรรดิมาด้วยระบอบอนุญาตให้คนกลุ่มนี้เข้าร่วมการตัดสินใจ พระราชหัตถเลขานั้นใช้ภาษาที่สรรเสริญเยินยอ แต่ในพระราชหัตถเลขาเองมีนโยบายที่เป็นของชิมามูสอดซัดว่าเขามีอิทธิพลรอบงำราชสำนัก ถึงขนาดลือกันว่า ผู้ร่างพระราชหัตถเลขาชื่อซามูไรคนหนึ่งของเขาเอง

สำหรับข้าราชการของรัฐบาลกลางเองแล้ว สถานการณ์นี้ก็เช่นเดียวกับอดีตคือไม่ควรแก่การต้อนรับนัก เมื่อราชสำนักได้ปฏิบัติตนตามคำสั่งของโชชู อีกทั้งมีความอิจฉาริษยาและระแวงตัว เคอิกิมาก จนการมาเยือนเกียวโตของโชกุนที่ได้วางแผนกันว่าจะเป็นเครื่องสร้างความสำเร็จให้หนักแน่นนั้นต้องลงเอยกลายเป็นการวิวาท ระหว่างสัทสุม่ากับเอโดะด้วยเรื่องการต่างประเทศ ชิมามูขึ้นกรามมากขึ้นว่าเป็นการจำเป็นยิ่งที่องค์จักรพรรดิต้องทรงตระหนักว่า การปิดประเทศนั้นเป็นไปได้ เคอิกิเลือกที่จะประนีประนอมด้วยความเชื่อว่า เกียรติภูมิอันน้อยนิดของรัฐบาลกลางจะถูกทำลายลงได้ ถ้าวรณร เตียวอ่อน เตียวแข็งตามคำบางการของใครก็ตามที่ครอบงำราชสำนัก เขาจึงเสนอให้เอโดะดำเนินการต่อไปในการปิดเมืองท่าโยโกฮาม่าด้วยความหวังว่า จะเป็นการแสดงความจริงใจตามที่พระจักรพรรดิทรงต้องพระประสงค์โดยไม่รุนแรงถึงขนาดทำให้ญี่ปุ่นต้องทำสงครามกับต่างชาติ ชิมามูเหยียดความคิดเช่นนี้มาก เคอิกิก็ได้เหยียดความคิดของชิมามู ท้ายสุดก็ลงเอยด้วยฉากแห่งอารมณ์ ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ.๑๘๖๔ เมื่อผู้หนุ่มด่าทอชิมามูในอารมณ์ที่มีนเมา ซึ่งสมประสงค์ชิมามู แต่ก็มีผลทำให้เหล่าเจ้าขุนนางระดับสูงรวมตัวกัน

คนในกลุ่มมีหลากหลายยกเว้นเคอิกิที่ได้ถอนตัวคืนแวนแคว้นของตนต่อมาในไม่ช้า
ปล่อยให้รัฐบาลแก้ปัญหาต่างประเทศไปตามลำพัง ความร่วมมือในกลุ่มก็สิ้นสุดไม่ฟื้นกลับ
ขึ้นมาอีกเช่นกัน เคอิกิกินับวันจะกลายเป็นโฆษกตัวแทนของฝ่ายรัฐบาลไป ตรงข้ามกับชิมามุคิ
ค่อย ๆ ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มต่อต้านโตกูงาวาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพรรคพวกของเขาเอง
ในขณะที่ยามานูชิ ดาเตะ และมัตสึดาอิรา เคออิ ก็รวบรวมเรือเลือกฝ่ายมิได้ โดยสรุป อาจกล่าวได้
ว่า ผลประโยชน์ร่วมกันในฐานะที่เป็นเจ้าขุนนางยิ่งใหญ่ และความปรารถนาเพื่อการปฏิรูปอย่างไม
รุนแรงก็ได้พิสูจน์ตัวแล้วว่า ยังอ่อนกว่าความจงรักภักดีที่มีปรากฏต่อระดับครอบครัวและระดับ
ศักดิ์นาสวามิภักดิ์เองที่ขัดแย้งกันจนกระทั่ง กลุ่มฮิโตซุบาชิ ต้องสลายตัวในจังหวัดเวลาที่ดู
เหมือนจะปรากฏได้ชัยชนะ จากจุดนี้เป็นต้นไป โอกาสที่จะประนีประนอมระหว่างกลุ่มปฏิปักษ์
ต่าง ๆ ในญี่ปุ่นก็น้อยลงเป็นอันมาก

ดังที่ปรากฏอยู่ ปัญหาต่างประเทศที่เอโดะต้องสนใจมิได้อยู่ที่การปิดโยโกฮามาซึ่งได้
ถูกปฏิเสธอย่างรีบด่วน หากแต่อยู่ที่การที่โซซุปิดช่องแคบชิโมโนะซึกิ ตลอดฤดูหนาวปี ๑๘๖๓-๖๔
ผู้แทนตะวันตกได้รอคอยคำสั่งจากประเทศของตนเกี่ยวกับเรื่องนี้เพียงเพื่อจะค้นพบ
ว่า เมื่อคำสั่งตกมาถึงมือนั้นได้ให้พวกเขาตัดสินใจเอง อัลคอร์ด (Rutherford Alcock) ซึ่งกลับมาทำงาน
แล้วยินดีที่ได้ตัดสินใจเอง เขาได้กล่าวว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องให้ตัวอย่างแก่โซซุและยุติการ
ประท้วงต่าง ๆ ที่จะขับไล่ชาวตะวันตก บรรดาผู้ร่วมงานได้ลงมติเห็นชอบด้วยเป็นเอกฉันท์
ปลายเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๖๔ อัครราชทูตฝรั่งเศส ฮอลันดา อเมริกัน และอังกฤษจึง
ตั้งข้อเรียกร้องอีกให้เปิดช่องแคบโดยขู่ว่าจะปฏิบัติการเองถ้าเอโดะไม่ปฏิบัติการ หลังจากที่ล่าช้า
อยู่บ้าง เอโดะก็ได้กลับด้วยข้อเสนอที่จะปิดเมืองโยโกฮามาแทน ซึ่งไม่เป็นการชาญฉลาดและไม่
เป็นที่ยอมรับด้วย เหล่าอัครราชทูตได้เริ่มเตรียมการทันทีที่จะร่วมปฏิบัติการทางทะเลต่อโซซุ

ยังมีทันจะชุมนุมกำลังทัพเรือ แผนการต้องล่าช้าออกไปด้วยเหตุมีความหวังใหม่ว่า
อาจจะตกลงกันได้ เดือนกรกฎาคม ซามูไรสองคนของโซซุ คือ อิโต (Ito Hirobumi) และอิโนะ
(Inoue Kaoru) ซึ่งลอบหนีไปศึกษาที่ลอนดอน ได้มาถึงโยโกฮามาด้วยข้อเสนอที่จะเป็นคนกลาง
ไกลเกลี่ยให้ แต่ก็ไร้ผลโดยเสียเวลามาก และแล้วในเดือนสิงหาคม เมื่อเรือรบกำลังพร้อมที่จะออก
เดินทาง คณะทูตญี่ปุ่นได้เดินทางกลับจากปารีส คณะนี้เดินทางไปปารีสเมื่อต้นปีด้วยความหวังที่
จะดำเนินการให้สำเร็จผลอย่างที่ได้รับจากลอนดอนในปี ๑๘๖๒ เนื่องจากคณะนี้ไม่มีอำนาจเต็ม
แต่ก็ลงนามในข้อตกลงในเดือนมิถุนายน ซึ่งระบุให้รัฐบาลกลางเปิดช่องแคบ โดยความช่วยเหลือ

ของฝรั่งเศสเมื่อจำเป็น เงื่อนไขนี้ถูกหยิบยกขึ้นมารอคอยปฏิกริยาจากเอโด การมาของคณะทูตญี่ปุ่นจึงเป็นเวลาเหมาะสม ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม เอโดไม่ยอมรับข้อตกลงนั้น และไล่คณะทูตออกพร้อมทั้งลงโทษด้วยไม่กี่วันต่อมา กองกำลังผสมก็เดินทางมา ๑๗ ลำ โดยมีเรืออังกฤษ ๕ ลำ ฝรั่งเศส ๓ ลำ ฮอลันดา ๔ ลำ อเมริกา ๑ ลำ ติดปืนเกือบ ๓๐๐ กระบอก

ในวันที่ ๕ กันยายน ค.ศ.๑๘๖๔ หลังจากที่ไซซุได้พยายามจะเจรจาด้วยแต่ไร้ผล กองเรือรบก็ได้โจมตีกองร้อยปืนใหญ่ในช่องแคบชิโมโนะซึกิ สองวันต่อมา ได้ยกพลขึ้นบกเข้าเรือถอนทำลายอุปกรณ์กองร้อยปืนใหญ่ยึดได้อาวุธปืนและทำลายอีกจำนวนมาก ปฏิบัติการนี้ทำให้ไซซุต้องยอมสยบ ในวันที่ ๑๔ กันยายน ได้มีการตกลงเงื่อนไขเพื่อสงบศึก รวมทั้งคำมั่นว่า การเดินเรือต้องไม่ถูกขัดขวาง และต้องชดใช้ค่าเสียหาย การถกเถียงได้ย้ายไปโยโกฮาม่า และเอโด ณ ที่นั้น รัฐบาลกลางยอมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการทางทหารและมีการลงนามในข้อตกลงเรื่องเตรียมการ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ค่าชดใช้ตกประมาณ ๓ ล้านดอลลาร์ โดยแบ่งจ่ายเป็นสามงวด ถ้าญี่ปุ่นจะเปิดอีกเมืองท่าหนึ่งคือชิโมโนะซึกิ หรือเมืองใดก็ได้ในบริเวณชายฝั่งทะเลสาบ จึงเป็นที่ปรากฏเด่นชัดว่า บรรดามหาอำนาจคู่สัญญาามีเจตนาทุกประการที่จะเพิ่มพูนการค้ามากกว่าจะจำกัดการค้า และรัฐบาลกลางก็ได้ตระหนักถึงความจริงว่าไม่อาจจะต้านทานได้

ภายหลังประสบการณ์ดังกล่าวแล้ว ญี่ปุ่นมิได้คิดจะเล็งหึงข้อเรียกร้องของเหล่าอัครราชทูตอีกต่อไป รัฐบาลกลางได้คิดแล้วว่า การทำสงครามกับต่างชาติเป็นการเสี่ยงที่ใหญ่หลวงกว่าเสี่ยงตันทันภายใน รัฐบาลกลางจึงเลือกที่จะใช้แรงกดดันราชสำนักมากกว่าจะวิวาทด้วยเรื่องสนธิสัญญา ในฤดูฝนปี ๑๘๖๕ คณะผู้แทนบรรดามหาอำนาจภายใต้การนำของเซอร์ แฮร์รี พาร์กส์ (Sir Harry Parkes) ได้ยื่นข้อเสนอใหม่เรื่องชดใช้ค่าเสียหายเกี่ยวกับกรณีชิโมโนะซึกิ โดยระบุว่าเต็มใจที่จะยกเลิกการจ่ายที่ค้างชำระอยู่ ถ้าญี่ปุ่นจะเปิดเมืองเฮียวโก และให้ประกาศเป็นทางการว่าพระจักรพรรดิทรงเห็นชอบด้วยกับสนธิสัญญาต่าง ๆ ด้วยหวังเป็นอย่างน้อยว่าเป็นการแสดงศรัทธาอันดีงามของญี่ปุ่น ข้อเสนอมีขึ้นในต้นเดือนพฤศจิกายน กองทัพเรือที่ทอดสมอนอกชายฝั่งเฮียวโกหนุนหลังการเจรจาโต้เถียงและนำไปสู่การติดต่อกันอย่างร้อนรระหว่างปราสาทโอซากา ซึ่งไซกุนพำนักอยู่กับราชสำนัก ในชั้นต้นพระจักรพรรดิทรงปฏิเสธข้อผ่อนปรนทั้งหมด และขับเสนาบดีสองคนที่พยายามเร่งเร้าพระองค์ออกไป ไซกุนชูงูจะลาออก ถือว่าเป็นท่าทีแสดงถึงที่สุดแล้ว ดังนั้นแค่อีก และคณะที่ปรึกษาแห่งรัฐก็

สามารถจะเอาชนะคำปฏิเสธของเกียวโตได้ แม้สัตตสุมาจะประท้วง ในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พระจักรพรรดิทรงยินยอมเห็นชอบด้วยในข้อตกลงต่าง ๆ แห่งปี ๑๘๕๘ นโยบายขับชาวต่างชาติจึงสิ้นสุดความเป็นนโยบายทางการ เจ็ดเดือนต่อมา ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๖๖ รัฐบาลกลางได้ลงนามในสนธิสัญญาการค้า ลอร์ดราภาซีศุลกากรลงเหลือ ๕๑๖ และขจัดข้อจำกัดการค้าต่างประเทศทั้งปวง

เหตุการณ์ระหว่างปี ๑๘๖๓ และ ๑๘๖๔ มีส่วนทำให้เหล่าซามูไรหัวรุนแรงเปลี่ยนใจ บางคนแสดงความสงสัยว่าการขับไล่ชาวต่างชาตินั้นเป็นการฉลาดอยู่หรือไร เช่น ทาคาซูกิ (Takasugi Shinsaku) และคิโด (Kido Koin) แห่งโซชู ซึ่งเคยมีบทบาทมากในต้นปี ๑๘๖๒ เช่นเดียวกับโอคุโบ (Okubo Toshimichi) และซาอิกิ (Saigo Takamori) แห่งสัตตสุมา ซึ่งแม้จะรักชาติ ก็สนับสนุนการค้าขายกับโลกภายนอก โดยถือว่าเป็นวิธีเสริมสร้างพลังแก่ประเทศ คนเหล่านี้เริ่มมีอำนาจมากในแคว้นแคว้นและมีอิทธิพลต่อนโยบายทั่วไป ยิ่งกว่านั้นเรื่อบอังกฤษได้ช่วยทำให้พวกนี้เห็นความจริง หลังจากการโจมตีเมืองคาโกชิม่าและซิมโนะเซกิ และความรู้สึกต่อต้านต่างชาติที่ยังหลงเหลืออยู่บ้าง โดยเฉพาะที่เกียวโต ตลอดจนการโจมตีชนต่างชาติที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว ล้วนทำให้ซามูไรส่วนใหญ่ได้สำนึกมากขึ้น ว่าการขับชาวต่างชาตินั้นเป็นการปฏิบัติมิได้ โอคุโบได้เขียนใน ค.ศ. ๑๘๖๕ ว่า “พวกหัวรุนแรงไร้เหตุผลส่วนใหญ่เริ่มเปิดตากว้าง พวกเขาได้ไต่ถามถึงการขับต่างชาติว่าเป็นไปไม่ได้ และถึงขนาดแนะนำให้เกิดประเทศ”^{๒๗}

ผู้นำซามูไรได้ประกาศเป็นทางการในการไม่ยอมรับการขับชาวต่างชาติ เพราะอาจเป็นการเสียต่อตนเอง---ทาคาซูกิเองครั้งหนึ่งก็ต้องซ่อนหลบตัว เพื่อหนีพวกเกลียดกลัวต่างชาติ--- และส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะถือว่า การขับชาวต่างชาติเป็นประโยชน์ที่ควรนำมาใช้ในการต่อต้านรัฐบาลกลาง คำขวัญ “ขับอนารยชน” จึงยังคงมีบทบาทในการหาเสียงหาพวกห้องต่อไป รวมทั้งคำขวัญ “ถวายพระเกียรติแด่พระจักรพรรดิ” แม้จะมีความสำคัญเป็นเพียงเครื่องรางของขลัง รัฐบาลทหารโดยสัตตสุมาและโอชูแห่งเดือนกันยายน ปี ค.ศ. ๑๘๖๓ ได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ขุนนางในราชสำนักและซามูไรที่ไร้การจัดตั้งรวมกลุ่มจะทำการปฏิวัติไร้ผล ผู้นำมากเกินไป ระเบียบน้อยเกินไป ขาดปัจจัยเศรษฐกิจ---แม้พ่อค้าจะเห็นใจและต้อนรับฉันมิตร---ล้วนทำให้ความได้เปรียบในเชิงความกล้าหาญและความบ้าคลั่งไร้ประโยชน์ เมื่อต่างเผชิญกับกำลังทหารที่มีความประสานกัน นี่คือบทเรียนในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๘๖๔ เมื่อโซชูส่งกำลังคนสองพัน พร้อมด้วยกำลังจากแคว้นแคว้นอื่นที่เป็นพันธมิตรพยายามจะพลิกการตัดสินใจของปีที่

แล้ว ด้วยการเข้ายึดและควบคุมเกียวโต ได้มีการต่อสู้กันอย่างเข้มข้นและลงเอยด้วยการที่โซซุต้องเป็นฝ่ายล่าถอยออกไป ผู้ลี้ภัยชื่อที่ลือชื่อหลายคนเสียชีวิต

นี่คือความพยายามครั้งสุดท้ายของชาวมูโรระดับชั้นผู้น้อยที่จะล้มล้างระบอบการปกครอง โดยดำเนินการเป็นอิสระ และความล้มเหลวนี้ทำให้ความเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลเปลี่ยนลักษณะไปด้วย ผู้นำหลายคนถูกขจัด บ้างก็ตายในที่รบ บ้างก็ถูกฆ่าตายโดยผู้เป็นปฏิปักษ์ในกลุ่มเอง บ้างก็ถูกฝ่ายบ้านเมืองฆ่าหรือจับขัง ที่เหลือรวมทั้งผู้มีระดับยศอยู่บ้าง ต้องพิจารณาไตร่ตรองความคิดกันใหม่ เพราะประการแรก พวกนี้เริ่มมีอายุแล้ว มีประสบการณ์ในกิจการมากขึ้น อีกประการหนึ่ง ก็ได้ตระหนักว่าความรุนแรงกระจัดกระจายที่ไร้การจัดตั้งองค์กรรวมกลุ่ม และเริ่มโดยความริเริ่มส่วนบุคคล ย่อมไร้ผลในการต่อต้านรัฐบาลกลางเท่า ๆ กับต่อต้านชาวต่างชาติ แม้ว่าโซซุจะหนุนหลังและการรณรงค์เพื่อความเหยียดหยมเหตุทางการเมืองก็ให้ผลสำเร็จในระยะสั้นและสิ้นสุดลงเมื่อสัตสุมาเลือกอยู่ฝ่ายเอโดะ

จากข้อเท็จจริงนั้นเองที่ทำให้คนที่มีความคิดกว้างขวางได้ข้อสรุปสองประการ ประการแรก ฝ่ายปฏิปักษ์จะสำเร็จผลได้เมื่อมีรัฐบาลส่วนแคว้นแคว้นสนับสนุนทางทหารและเศรษฐกิจ ประการที่สอง ฝ่ายปฏิปักษ์ต้องมุ่งสนใจเรื่องการควบคุมหรืออย่างน้อยมีอิทธิพลในแคว้นแคว้น เช่นอย่าง โซซุ สัตสุมา และโตซา ซึ่งล้วนมีกลุ่มที่แสดงความเห็นอกเห็นใจอยู่อย่างอุ้นหนาผาคั่ง ข้อสรุปดังกล่าวทำให้กลุ่มปฏิปักษ์ต้องยอมรับชาวมูโรเป็นผู้นำ แทนที่ชาวมูโรจะหนีไปเกียวโตหรือไปที่อื่นก็ต้องอยู่ในตำแหน่งราชการต่อไป คนเหล่านี้เป็นกลุ่มที่มีหัวคิดไม่รุนแรงในการต่อต้านรัฐบาลกลาง สามารถให้ความร่วมมือกับกลุ่มปฏิปักษ์บนพื้นฐานของการประนีประนอมถึงกระนั้น สิ่งใดที่ได้สูญไปด้วยเหตุนี้ในแง่ของจุดประสงค์รุนแรงก็ได้รับประโยชน์ตอบแทนในแง่ของสัมพันธภาพใหม่ที่เป็นไปได้กับเจ้าขุนนางศักดินา และบริวารชั้นผู้ใหญ่ โดยเนื้อแท้แล้ว ชาวมูโรระดับกลางซึ่งดำเนินการต่าง ๆ สามารถที่จะสร้างการรวมตัวประสานกันอย่างน่าเกรงขามและไม่เคยปรากฏมาก่อนโดยรวมเอากลุ่มคนที่เหลือที่หัวรุนแรงของความเคลื่อนไหวเพื่อความจงรักภักดีและพวกกลุ่มอิโตซุบาชิ ซึ่งไม่สมหวังจากความล้มเหลวในการปฏิรูปชาวมูโรผู้ทรยศ แม้แต่สวามิภักชน ขั้นตอนสุดท้ายของการล้มระบอบโตกูงาวาคือ การรวมตัวกันเป็นพันธมิตรและการคุมบังเหียนพันธมิตรให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมือง

แกนกลางยังคงเป็นโซซุชั่วคราว กิจกรรมต่อต้านรัฐบาลกลางทำให้โซซุเป็นแหล่งลี้ภัยของผู้ที่ถูกขับออกจากเกียวโต ใน ค.ศ. ๑๘๖๓-๔ และเป็นแหล่งลี้ภัยของความเคลื่อนไหวทาง

การเมืองที่ถูกขุนนางหัวเก่าในแคว้นแคว้นปราบปราม ดังเช่น ในฟูคูอิ และโตซา พวกนิยมเจ้าถูกคุมขังบ้าง ถูกขับออกไปบ้างเมื่อพวกพ้องทำการไม่สำเร็จ ผู้ที่เหลื่อรอดก็มุ่งหน้าสู่โชชู ซึ่งให้การต้อนรับให้เข้าร่วมในการขับชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่เข้าร่วมหน่วยกำลังทหารหน่วยพิเศษภายใต้การบังคับบัญชาของโชชู คนของโชชูเองได้จัดตั้งหน่วยรบพิเศษร่วมกับพวกเหล่านี้ หน่วยรบนี้เกณฑ์คนเข้าร่วมโดยได้รับอนุมัติจากแคว้นแคว้นในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๘๖๓ เมื่อคิดว่าชาวตะวันตกจะโจมตีโชชู ส่วนใหญ่ประกอบด้วยชาวมูโระระดับผู้น้อยและนำโดยชาวมูโระระดับนี้ และเจ้าที่ดินผู้มั่งมีและบรรดาผู้ประกอบการธุรกิจตามชนบทหยิบยื่นเงินทองให้หน่วยรบเหล่านี้ หน่วยรบนี้ยังเกณฑ์ผู้คนจากครอบครัวตามชนบทซึ่งอยู่รอบนอกของชนชั้นศักดินาх บุตรชายผู้เยาว์ชาวมูโระผู้ไร้ที่ดิน และผู้ยากไร้ได้ถูกเกณฑ์มา ทำให้หน่วยรบมีพลังที่จะเคลื่อนกำลังได้มากกว่าปกติ และทำให้มีพวกหัวคิดรุนแรงมากขึ้น ยิ่งกว่านั้น ระเบียบวินัยเข้มงวดมากและคุณสมบัติของผู้นำก็สูง การเลื่อนตำแหน่งคำนึงถึงความสามารถมากกว่าชาติกำเนิด ในขณะที่หน่วยรบเลือกใช้อาวุธแบบตะวันตกและวิธีฝึกแบบตะวันตก ทำให้หน่วยรบนี้มีพลังนำเกรงขามยิ่ง ขนาดหน่วยรบยังไม่แน่นอนนัก แต่ก็ประมาณ ๑๕๐ หน่วย ๆ ละ ๑๐๐-๕๐๐ คน หน่วยที่มีชื่อคือหน่วยคิไฮไต (Kiheitai) จัดตั้งโดยทาคาซูกิ (Takasugi Shinsuki) ซึ่งรับผิดชอบต่อการสร้างประสิทธิภาพทางทหารให้แก่หน่วยรบพิเศษทั้งหมดและได้นำหน่วยรบเหล่านั้นมาใช้เพื่อจุดประสงค์ทางการเมืองในเวลาต่อมา

การพ่ายแพ้แก่ชาวต่างชาติที่ชิโมโนะเซกิ และพ่ายแพ้สัตสุม่าที่เกี่ยวข้องระหว่างเดือนสิงหาคม ค.ศ.๑๘๖๔ ทำให้พวกหัวรุนแรงของโชชูไม่เป็นที่ศรัทธาหนักและก่อให้เกิดปฏิกริยาชั่วขณะเหล่าชาวมูโระหัวเก่าได้อ่านาจอีกครั้งในประสาท-เมือง ภาระงานรีบด่วนที่ต้องทำคือการช่วยรักษาตระกูลโมริ (Mori) จากผลงานของการกระทำของบิรวาร เพราะในวันที่ ๒๔ สิงหาคม โดยความเห็นชอบของรัฐบาลกลาง ราชสำนักได้ประกาศโชชูเป็นแคว้นนอกกฎหมาย และได้มีการเตรียมการที่จะยกทัพไปปราบปรามภายใต้การบัญชาการของโตกูงาวะ โยชิคัตสึ (Tokugawa Yoshikatsu) แห่งโอวาริ (Owari) ซึ่งได้ชุมนุมทัพจากรัฐบาลกลางร่วมกับบรรดาแคว้นแคว้นใหญ่ที่โอซากาในเดือนพฤศจิกายน เมื่อถึงจุดนี้ ผู้นำโชชูก็ต้องยอมตกลงเจรจาดำเนินการในต้นเดือนธันวาคม โชชูยอมรับผิดชอบ และยอมรับการลงโทษ เนเดือนมกราคม กองทัพรัฐบาลจึงสลายตัว อย่างไรก็ตามก่อนที่จะดำเนินการจนตกลงกันได้ นั้น ทาคาซูกิ (Takasugi Shinsaku) และคิโด (Kido Koin) พร้อมด้วยหน่วยรบพิเศษของตนได้ล้มล้างอำนาจของกลุ่มนิยมรัฐบาลกลางภายในแคว้นแคว้นและคุมขังเจ้าขุนนางศักดินาของตน เมื่อถึงเดือนมีนาคม ค.ศ.

๑๘๖๕ โชชูได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มหัวไม่รุนแรงที่จงรักภักดีต่อโชชูมากกว่าต่อเอโดะ ในการจัดตั้งการบริหารงานการ และสามารถบงการนโยบาย ฉะนั้น จึงเป็นที่มุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวว่าจะทำลายตระกูลโตกูงาวา

สัตสุมาใช้เวลานานกว่านั้นในการที่จะสรุปได้จุดประสงค์เช่นนั้น ผลของการถูกโจมตีก็คือการเร่งรัดปฏิรูปการทหารและกองทัพเรือ กำหนดการศึกษาแบบตะวันตกแก่ชาชูมูไร และการส่งนักเรียนและอัครราชทูตไปยุโรป สัตสุมาถึงขนาดส่งผู้แทนต่างหากไปร่วมงานแสดงสินค้าที่ปารีส ปี ๑๘๖๗ ซึ่งทำให้รัฐบาลรู้สึกกระอักกระอ่วนใจมาก สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นผลงานขยายตัวของชิมามู นาริเอกิรา (Shimazu Nariakira) ก่อนปี ๑๘๕๘ ในด้านการเมือง ความเปลี่ยนแปลงถ้าช้าก็จะได้พิสูจน์ท้ายสุดว่าค่อนข้างจะมาก เหตุการณ์ปี ๑๘๖๔ ซึ่งทำให้แผนของชิมามู ฮิซามิตสึ (Shimazu Hisamitsu) ล้มเหลว ทำให้เขามีอิทธิพลลดน้อยลงในคาทาคิมา--- กระนั้น เขาก็เป็นบิดาของเจ้าขุนนางศักดินาใหม่ตัวเจ้าขุนนางเอง---และมีแรงกดดันให้ชาคุมพรอคพวกของเขาไว้ให้ดี โดยเฉพาะซาอิโก ทาคาโมริ (Saigo Takamori) และโอคุโบ (Okubo Toshimichi) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าเห็นอกเห็นใจพวกนิยมเจ้า ทั้งสองคนได้เป็นตัวแทนไปเกียวโต ในไม่ช้า และไม่นานนักพวกเขาที่กำลังกำหนดนโยบาย และดำเนินตามนโยบายด้วย

ปัญหาสำคัญที่พวกเขาสนใจก็คือ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางกับโชชู ซาอิโกได้เป็นผู้ไกลเกลี่ยเพื่อพยายามที่จะให้การประนีประนอมกันในปลายปี ๑๘๖๔ แต่ภายหลังชัยชนะของทาคาซุงิ และคิโค ในต้นปีต่อมา ก็เป็นที่สังเกตได้ชัดว่า โชชูไม่เต็มใจที่จะเฝ้ารองอีกต่อไป รัฐบาลกลางก็ไม่เต็มใจเช่นกัน ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๘๖๕ รัฐบาลกลางได้ประกาศการปราบโชชูครั้งที่สองภายใต้การบังคับบัญชาของโชกุนเอง แวนแคว้นใหญ่หลายแห่งพากันหักหัวง เร่งเร็วว่าควรสามัคคีกันโนยามเผชิญอันตรายจากต่างชาติ และคัดค้านเรื่องการลงทุนปราบปรามซึ่งแวนแคว้นเหล่านี้ไม่สามารถจะร่วมจ่ายได้ แต่ระยะนั้นเอโดะเชื่อมั่นว่าจะได้ประโยชน์มากกว่าจะทะเลาะกัน ถ้าไม่อาจใช้อำนาจปกครองโชชูได้ อำนาจสิทธิ์ขาดของรัฐบาลกลางเองจะถูกทำลายลงสิ้น ดังนั้น ในฤดูฝน ก็เป็นอันเด่นชัดแล้วว่า การประลองผลกำลังนั้นสุดจะหลีกเลี่ยงได้

ในขณะเดียวกัน สัตสุมาและโชชูก็สามารถเอาชนะความระแวงเคลงใจที่มีต่อกันให้ลดไปได้ โดยความช่วยเหลือของผู้ลี้ภัยจากโตซา ในเดือนกันยายน ฮิโตและอินุ ผู้เจรจาช่วยโชชูในวินาทีสุดท้ายจากการถูกโจมตีในปี ๑๘๖๔ ได้ถูกส่งไปนางซาก็เพื่อเตรียมการจัดซื้อหาอาวุธ

จากบริษัทอังกฤษ ตัวแทนจำหน่ายที่สัตตสุมาได้ให้การต้อนรับอย่างดีและเรือของสัตตสุมาได้จัดมอบของที่ส่งมา นับแต่นั้นมา สัตตสุมาได้ปฏิบัติตนเป็นผู้ให้ช่องทางแก่การขนส่งอาวุธเถื่อนไปโซซุ เป็นการให้ความร่วมมือซึ่งถือว่าเป็นการล้มล้างความเป็นคู่แข่งแห่งปฏิปักษ์ต่อกันมาหลายชั่วคนจนทำให้สองแคว้นแคว้นแยกทางห่างกันไปในไม่ช้า สองแคว้นแคว้นก็เป็นพันธมิตรกันอย่างเป็นทางการโดยการลงนามร่วมกันระหว่างคิโดและซาอิกิ ที่โอซากาในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๘๖๖ สัตตสุมาตกลงที่จะใช้อิทธิพลที่ราชสำนักเพื่อให้โซซุได้หวนคืนเป็นที่โปรดปรานอีกครั้งทั้งสองผูกมัดกันว่าจะล้มล้างตระกูลโตกูงาวา และจะฟื้นฟูพระอิสริยยศของพระเจ้าจักรพรรดิให้คงเดิมดังในอดีต ความเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านรัฐบาลจึงมีแกนกลางแห่งพลังทหารเป็นครั้งแรกจนทำให้สามารถเผชิญหน้ากับรัฐบาลกลางได้อย่างทัดเทียมกัน

โซซุได้แสดงประจักษ์พยานนี้ ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๘๖๖ รัฐบาลกลางยื่นคำขาดโดยมีเงื่อนไขที่จะยอมรับโซซุสยบ ได้แก่การลดขนาดพื้นที่โซซุลงเป็น ๑๐๐,๐๐๐ โทกุ และเจ้าขุนนางศักดินาปลดเกษียณตัวเองเสีย คือโมริ (Mori Yoshichika) และให้หลานปู่ของเขาขึ้นมาแทน แต่โซซุเริ่มการโจมตีในเดือนกรกฎาคมตามชายฝั่งทะเลญี่ปุ่น ตามบริเวณฑะเลสาบจากอิโรชิมะ และข้ามช่องแคบจากภาคเหนือเกาะกิวชู ทุกหนทุกแห่งตั้งมั่นไว้ได้และมีแห่งหนึ่งสามารถขับทหารออกไปได้ จำนวนมหาศาลของทัพรัฐบาลกลาง---ทั้งนี้ขนาดว่าชิมาซุ และเจ้าขุนนางอีกมากมายปฏิเสธที่จะส่งทัพหนุน---เทียบกับเทคนิคที่เหนือกว่าของโซซุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลจากการฝึกอบรมของทาคาซุกิ ภายในเวลาสองเดือน กำลังของรัฐบาลกลางก็ถูกขับออกจากทุกแนวรบ เมื่อถึงจุดนี้ได้มีข่าวว่าโซกุเนอือโมชิได้ถึงแก่สัญกรรมในวันที่ ๑๙ กันยายน จึงเป็นข้ออ้างให้มีการลงบศึก ซึ่งเอโดะก็รับรับทันทีด้วยความรู้สึกขบถขบใจ

อสังกรรมของอือโมชิทำให้โซกุเน เคอิกิ (Hitoisubashi Keiki) ต้องมีภาระช่วยรัฐบาลกลางจากผลงานความพ่ายแพ้ทางทหาร เขาได้หันไปปฏิรูปการบริหารราชการภายใต้การชี้แนะแนวทางโดยต่างชาติ นับเป็นสิ่งใหม่อันเกิดจากความเปลี่ยนแปลงชักนำจากการที่ญี่ปุ่นได้มีความสัมพันธ์กับตะวันตกโดยต่างก็รู้จักกันมากขึ้น เช่น อังกฤษซึ่งติดต่อกับสัตตสุมาและโซซุจนเกิดการโจมตีก็เรียนรู้บางสิ่งบางอย่างมีหัวคิดมากขึ้น จนถึงขนาดเห็นออกเห็นใจโซซุดังที่นักการทูตอังกฤษคนหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า เมื่อได้ชัยชนะแล้ว “เราก็เริ่มชอบและนับถือพวกเขา ในขณะที่ความรู้สึกไม่ชอบก็บังเกิดขึ้นในใจของเรามีต่อผู้คนของไทยกู (Tycoon—เจ้าใหญ่ นายโต) ที่อ่อนแอและขบถทรยศ”^{๒๘} ระหว่างการต่อสู้กันระหว่างรัฐบาลกลางกับ โซซุ ในปี ๑๘๖๖ อังกฤษก็มีที่ท่าเอนเอียงไปทางฝ่ายโซซุ บาร์คส์และล่ามของเขาได้ไปเยือนสำนักของ

พวกต่อต้านรัฐบาลที่เอโดะและโอซากา แล้วบางครั้งก็ไปจนถึงแวนแคว้นด้วย ทำให้รัฐบาลกลางสงสัยพวกเขา

ตรงกันข้ามกับกิจกรรมของอัครราชทูตฝรั่งเศส นายลีออน รอคซ์ (Leon Roches) นิยมฝ่ายเอโดะ เขาเลือกที่จะสนับสนุนรัฐบาลที่ตั้งมั่นมากกว่าด้วยหวังที่จะใช้ความระแวงของรัฐบาลที่มีต่ออังกฤษให้เป็นประโยชน์แก่การเพิ่มพูนอิทธิพลและการค้าของฝรั่งเศสเอง ระหว่างปี ๑๘๖๕ นโยบายนี้ประสบความสำเร็จมาก กล่าวคือ ได้มีการตั้งตู้ต่อเรือเล็ก ๆ และโรงหล่อเหล็กที่โยโกฮามา โดยความช่วยเหลือของฝรั่งเศสตั้งโรงเรียนที่โยโกฮามา โดยมีครูฝรั่งเศสประจำ และมีการทำสัญญาใหญ่เพื่อก่อสร้างตู้ต่อเรือที่โยโกซูกา (Yokosuka) ซึ่งเริ่มดำเนินการปลายปีนั้น และยังไม่เสร็จดีเมื่อระบอบโตกูงาวาสิ้นสุดลงใน ค.ศ.๑๘๖๘ อีกทั้งยังมีการวางแผนจัดตั้งบริษัทการค้าฝรั่งเศส-ญี่ปุ่น เพื่อดำเนินการค้าใหม่ภายใต้ความอุปถัมภ์ของรัฐบาล แม้บริษัทนี้จะเป็นรูปเป็นร่างขึ้นก็เมื่อกันยายน ค.ศ.๑๘๖๖ ท้ายสุดในเดือนพฤศจิกายนปีนั้นเอง ได้มีข้อตกลงที่จะให้ฝรั่งเศสส่งคณะผู้แทนทหารมาช่วยปฏิรูปกองทัพของโชกุน

สถานการณ์แวดล้อมดังกล่าวนี้ ย่อมทำให้เคอิกิโดยธรรมชาติวิสัยต้องหันไปหา นายรอกซ์ เพื่อขอคำแนะนำเรื่องการปฏิรูป ในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๖๗ ได้มีการพบปะกันสองคนที่โอซากา นายรอกซ์ได้ตั้งข้อเสนอให้จัดตั้งองค์กรใหม่หมดสำหรับการปกครองตามแนวตะวันตก เขาแนะนำ ให้จัดรูปแบบคณะกรรมการใหม่เป็นคณะรัฐบาลควบคุมกระทรวง ทบวงกรมพิเศษของฝ่ายกองทัพบก กองทัพเรือ การต่างประเทศ การคลัง เป็นต้น ส่วนกลางควรควบคุมแวนแคว้นและเก็บภาษีในรูปเงินสด แทนที่จะเรียกเกณฑ์ทหารจากแวนแคว้นเหล่านี้ การจัดตั้งระบบจัดเก็บภาษีให้ถือว่ามีอำนาจจำเป็นยิ่ง ยิ่งกว่านั้น รัฐบาลต้องอุปถัมภ์อุตสาหกรรมการเมืองแร่ และการพาณิชย์กรรม

เคอิกิเห็นว่าแผนนี้ค่อนข้างจะรุนแรงมากเกินไป และได้ดำเนินการเพียงบางส่วนเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการทหาร แม้จะมีการนำเอาวิธีการจัดลำดับตามความชำนาญพิเศษมาใช้ในหน่วยงานการปกครองระดับสูง ในขณะที่ระบียบเก่าเกี่ยวกับสถานภาพก็ถูกทำลายลงเพื่อเลื่อนผู้ที่มีความสามารถขึ้นสู่ตำแหน่งสูง สิ่งที่ได้ทำไปนั้นยังไม่สามารถจะสร้างรัฐทันสมัยที่มีอำนาจสิทธิ์ขาดตามความคิดของนายรอกซ์ได้ แต่การปรับปรุงก็ทำให้ฝ่ายปฏิบัตินักหวาดหวั่น สัตสุมาและโชชูเริ่มกลัวจะต้องเริ่มปฏิบัติการทันทีมิฉะนั้นจะสูญเสียโอกาส ความกลัวเช่นนี้ยิ่งเด่นชัดมากเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในเดือนมิถุนายน ค.ศ.๑๘๖๗ เมื่อเจ้าขุนนางผู้ยิ่งใหญ่ทั้งหลายและเคอิกิซึ่งเป็นโชกุนแล้วได้ประชุมกันที่เมืองเกียวโตเพื่อถกเถียงนโยบายกัน

เรื่องที่ต้องตัดสินใจนั้นมี ๒ ประเด็น คือ การเปิดเมืองท่าเฮียวโตและการลงโทษโซซุ เรื่องแรกเป็นความจำเป็นตามสนธิสัญญาโดยมิต้องถกเถียงกันมากนัก แม้จะยังมีปัญหาว่า ราชสำนักยังลังเลอยู่ ส่วนเรื่องที่สองนั้น เจ้าขุนนางและโชกุนแบ่งฝ่าย โดยเทคนิคแล้ว โซซุก็ยังเป็นกบฏ ซึ่งรัฐบาลกลางได้ย้ายจุดนี้และปิดจุดนั้นเป็นหลักในการตั้งข้อเรียกร้องให้ลดขนาดพื้นที่ของโซซุ ตรงข้ามกับฝ่ายเจ้าขุนนางทั้งหลายนำโดยชิมามู ได้ชี้ให้เห็นความจริงทางทหาร และเร่งรัดว่าเจ้าขุนนางแห่งแคว้นคิรริได้รับโทษเป็นทางการเท่านั้น และการเจรจาจะไปไกลถึงเรื่องปฏิเสธที่จะเห็นชอบกับการเปิดเมืองท่าเฮียวโต นอกเสียจากว่า โชกุนจะยอมอ่อนข้อให้ในเรื่องโซซุ แม้เมื่อมีการผ่อนปรนแล้วตามนี้ เจ้าขุนนางก็ยังเสียดสีเรื่องแบบฟอร์ม จนโชกุนเคืองที่สุดที่จะอดทนต่อไปได้และบังคับราชสำนักให้เห็นชอบกับการตัดสินใจอันประนีประนอมนี้ และได้ประกาศเมื่อวันที่ ๒๖ เดือนมิถุนายนว่า ต้องเปิดเมืองท่าเฮียวโตตามกำหนดเวลา และได้ประกาศปฏิบัติต่อโซซุอย่าง “ผ่อนปรน”

เป็นการแสดงชัดว่า รัฐบาลกลางยังสามารถทำอะไรได้ที่ราชสำนัก ทำให้ความหวังของโอคุโบและซาอิโกลดชวลง โดยความช่วยเหลือของขุนนางในราชสำนักชื่ออิวาคุรา (Iwakura Tomomi) ทั้งสองคนได้ขยายอิทธิพลครอบงำองค์จักรพรรดิเมอิจิ (Meiji) ผู้เสด็จขึ้นครองราชย์สืบต่อจากจักรพรรดิโคเมอิ (Komei) ในเดือนกุมภาพันธ์ จักรพรรดิเมอิจิ ทรง “หวั่นอ่อนแอ” กว่าพระราชบิดา การดำเนินงานนี้ดูเหมือนจะสูญเปล่าถ้าไร้กำลัง อย่างไรก็ตาม ความหวังที่จะให้มีการแทรกแซงทางทหารในการเมืองที่เกียวโตอีกครั้งก็อันตรายน้อยสำหรับพวกนักปฏิรูปที่มีหัวใจไม่รุนแรง นำโดยโตซา บุคคลเหล่านี้สังเกตเห็นว่า ถ้าสำเร็จผล อำนาจจะตกไปอยู่ในมือของสัตสุมาและโซซุ ถ้าล้มเหลว ก็เป็นการยืนยันถึงอำนาจสิทธิ์ขาดของรัฐบาล ในกรณีใดก็ตาม แคว้นแคว้นใดที่ไม่ข้องเกี่ยวกับก็จะถูกกีดกันออกไปมิให้ร่วมการตัดสินใจ ดังนั้นโตซาจึงเริ่มใช้แรงกดดันให้จัดตั้งคณะกรรมการเจ้าขุนนางขึ้นโดยมีโชกุนเป็นประธาน การจัดตั้งนี้จะเป็นการยุติปัญหาตามความปรารถนาของเหล่าเจ้าขุนนาง โดยไม่ทำลายเกียรติภูมิของตระกูลโตกุงาวาด้วย ในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๘๖๗ ยามานูชิ (Yamanouchi) และโกโต (Goto Shojiro) ที่ปรึกษาของเขาได้เร่งรัดโชกุนให้ลาออกเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการให้สำเร็จผล โชกุนเคืองใจจึงต้องยอมรับข้อแนะนำและถวายบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งในวันที่ ๙ พฤศจิกายน เพราะเคืองใจได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเสนอของยามานูชินั้นสอดคล้องกับแนวโน้มของเขา และดูเหมือนจะเป็นขั้นตอนเดียวเท่านั้นที่จะสามารถหลีกเลี่ยงสงครามกลางเมืองได้

สำนักโชกุนเท่านั้นที่ยังเป็นเรื่องเสียงเค็มพันอย่างเด่นชัด มีโชที่ดินและที่มั่นของโชกุน แต่สัตสุมาและโชชูเอง แม้จะเห็นชอบด้วยกับความคิดที่จะตั้งคณะกรรมการเจ้าขุนนางขึ้น ก็ไม่ยอมรับเคอิกิเป็นประธานและไม่ยินยอมให้เขายึดครองที่ดินโชกุนอันมหาศาล ซึ่งจะทำให้เคอิกิได้เปรียบเมื่อเกิดกรณีพิพาทภายนอก ก่อนที่เคอิกิจะลาออกจากการเป็นโชกุนด้วยซ้ำที่ สัตสุมาและโชชูได้รับพระราชหัตถเลขา พระราชทานอภัยโทษแก่โชชูและทรงเห็นชอบด้วยกับการใช้กำลังต่อตระกูลโตกูงาวา ทั้งสองแคว้นได้นำกำลังทหารสัตสุมาเข้าไปในเมืองหลวงเป็นจำนวน พอดวร โออุโบและซาอิโกได้ตัดสินใจที่จะไม่ละห่างถอนตัวและไม่ประนีประนอม ด้วย ทั้งสองได้บอกโกโตในวันที่ ๒๘ ธันวาคม ถึงความตั้งใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติการ อีกไม่กี่วัน ในวันที่ ๒๙ อิวาคูรา ส่งข่าวไปถึงผู้แทนของแคว้นโอวาริ โทซา ฟุจิวอิ อิโรชิม่า ทั้งสี่แคว้นยอมรับว่าทำอะไรไม่ได้ในการที่จะขัดขวางความพยายามที่จะก่อการรัฐประหาร---และสำนึกว่าการร่วมก่อการมีอันตรายน้อยกว่าปล่อยให้สำเร็จผลไปตามลำพัง---ทั้งสี่แคว้นจึงสัญญาว่าจะช่วยเหลือ โดยมีบทบาทรอง สี่วันต่อมามีการดำเนินการตามแผนหาเสียง เข้าในวันที่ ๓ มกราคม ค.ศ.๑๘๖๘ ซาอิโกได้นำกองทัพเข้ายึดประตูพระราชวังทั้งหมด เรียกการประชุมโดยมิให้ฝ่ายปฏิบัติเข้าร่วม และได้ลงมติมิให้เคอิกิมีสิทธิ์ในที่ดินและตำแหน่ง และได้มีการตัดสินใจที่จะถวายความรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินคืนแต่พระจักรพรรดิ ด้วยเหตุนี้เอง เหตุการณ์จึงมีชื่อว่าการฟื้นฟูเมอิจิ เป็นการฟื้นฟูพระราชอำนาจคืนแต่พระจักรพรรดิเมอิจิ ตามที่เห็นกันอยู่ นี่คือราชสำนักปฏิวัติ--ตั้งที่ผู้ร่วมกิจการหลายคนคิดเช่นนั้น---แต่นี่คือภารกิจที่ จะพิสูจน์เบื้องต้นถึงการเริ่มเปลี่ยนแปลงที่กว้างไกล